

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 3979/4.07.2025

Către,

MINISTERUL FINANTELOR

Domnului Secretar de Stat Mihai DIACONU

Stimate domnule Secretar de Stat,

Referitor la adresa dumneavoastră nr. 810808/3.07.2025, înregistrată la instituția noastră cu nr. 3961/3.07.2025, vă transmitem, alăturat, avizul Consiliului Economic și Social referitor la ***proiectul de Lege privind unele măsuri fiscal-bugetare.***

Cu deosebită considerație,

Președinte,

Sterică FUDULEA

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 3979/4.07.2025

AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind unele măsurі fiscal-bugetare

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Lege privind unele măsuri fiscal-bugetare*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 4.07.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- având în vedere complexitatea proiectului de act normativ, este necesară o analiză detaliată și riguroasă, ceea ce este imposibil de realizat în termenul insuficient pus la dispoziție în vederea avizării acestuia;
- măsurile propuse conduc la scăderea puterii de cumpărare a tuturor cetățenilor și afectează stabilitatea sau predictibilitatea în societate, generând un impact social și economic negativ asupra întregii societăți care va resimți efecte similare perioadei anilor 2010;
- prin măsurile impuse, respectiv creșterea TVA la alimente, servicii și medicamente, creșterea accizelor la carburant și a taxei de rovinetă vor duce creșterea prețurilor la

alimentele de bază și medicamente, iar împreună cu liberalizarea prețurilor la energia electrică și gaze, diminuarea veniturilor pentru o parte dintre salariați prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36/2025, toate aceste conduc la o scădere drastică a nivelului de trai într-un timp foarte scurt, fără o pregătire prealabilă a populației, mai ales a persoanelor și familiilor vulnerabile. Considerăm că măsurile de austeritate trebuiau abordate etapizat, pe o perioadă mai mare de timp;

- ansamblul măsurilor propuse este dezechilibrat din punct de vedere social, lipsit de un mecanism de compensare pentru categoriile vulnerabile și construit pe o logică fiscală regresivă;
- proiectul nu respectă principiile echității și progresivității în materie de politici publice, transferând presiunea fiscală către populația cu venituri mici și medii;
- măsurile propuse sunt susceptibile să adâncească inegalitățile sociale, să afecteze accesul la bunuri esențiale și să reducă capacitatea de subzistență a gospodăriilor vulnerabile. De asemenea, ele pot avea un efect de destabilizare socială și de alimentare a tensiunilor sociale și politice într-un context marcat deja de polarizare și neîncredere instituțională;
- măsura creșterii cotei de TVA de la 9% la 11% pentru mai multe categorii esențiale de produse și servicii va avea un impact inflaționist imediat asupra cheltuielilor curente ale gospodăriilor și va afecta accesul la bunuri esențiale, mai ales în cazul categoriilor sociale vulnerabile. TVA-ul este o taxă regresivă, iar majorarea sa în zona produselor de bază accentuează inegalitățile economice;
- în practică, eliminarea acestor facilități fiscale va conduce la creșteri de preț pentru produsele de strictă necesitate, hrană, apă, tratamente medicale, fără a exista vreo garanție că statul va compensa aceste scumpiri prin măsuri sociale. Impactul va fi resimțit în mod disproporționat de gospodăriile cu venituri mici, care alocă o pondere mult mai mare din bugetul lunar pentru consumul de bază. Spre exemplu, pentru o familie care trăiește aproape de pragul de subzistență, o scumpire de câteva procente la alimente sau medicamente poate însemna reducerea consumului alimentar, renunțarea la tratamente esențiale sau acumularea de datorii;
- în plus, această măsură contravine recomandărilor europene privind protejarea categoriilor vulnerabile în perioade de ajustări fiscale. Comisia Europeană a subliniat constant că politicile de consolidare bugetară trebuie să fie echilibrate și să evite afectarea disproporționată a grupurilor defavorizate. În cazul de față, Guvernul propune o soluție contabilă de creștere a veniturilor, fără o analiză a consecințelor sociale și fără o viziune de protecție a celor expuși riscului de sărăcie extremă;

- cu privire la prevederea care vizează persoanele care realizează venituri din pensii peste 3.000 de lei și vor datora contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) pentru partea care depășește acest prag, trebuie subliniat că, deși este introdus un plafon de protecție, măsura afectează pensionarii cu venituri medii, care nu beneficiază de alte forme de sprijin și au cheltuieli medicale recurente. Impactul este semnificativ în special pentru pensionarii din orașele mari, unde costul vieții este mai ridicat. În lipsa unor măsuri de compensare, această contribuție echivalează cu o reducere netă a pensiei;
- în ceea ce privește Art. II pct. 18, trebuie avut în vedere faptul că beneficiul anual al unei persoane singure care primește ajutor social este de 10.500, în timp ce asigurarea voluntară de sănătate presupune un cost anual de 2.430 lei, reprezentând așadar 15% din venit, un procent de natură să inhibe asigurarea unor cetățeni într-o situație recunoscută de vulnerabilitate (la care se adaugă vulnerabilitatea legată de accesul la abilități și infrastructură necesare asigurării voluntare);
- de asemenea, eliminarea din rândul persoanelor asigurate la sănătate fără plata contribuției a celor incluși în programele naționale de HIV/SIDA și de tuberculoză (mai ales luând în considerație că cea din urmă este, încă, legată major de condiții precare de muncă și existență asociate riscului de sărăcie) aduce un risc epidemiologic mult prea ridicat raportat la economiile bugetare;
- în ceea ce privește creșterea TVA pentru produse culturale, măsura afectează accesul la cultură, educație și informare, în special pentru tineri și pentru persoanele din comunități cu resurse limitate. Într-un context în care nivelul de educație civică și alfabetizare funcțională este deja problematic, creșterea costului produselor culturale riscă să amplifice decalajele și să reducă accesul la informație de calitate;
- reducerea indemnizațiilor pentru concediile medicale și restrângerea categoriilor coasigurate va avea impact direct asupra salariaților și a persoanelor vulnerabile. Aceste măsuri riscă să penalizeze în mod direct salariații aflați în incapacitate temporară de muncă, în special în cazurile în care este necesară o recuperare medicală de durată. Reducerea semnificativă a indemnizațiilor pentru concedii medicale descurajează prezentarea la medic, crește riscul de agravare a stării de sănătate și afectează securitatea financiară a persoanelor care deja traversează o perioadă vulnerabilă;
- în același timp, restrângerea categoriilor coasigurate și impunerea contribuției la CASS pentru persoane anterior exceptate (precum unele categorii de pensionari sau membri ai familiei) va conduce la scăderea gradului de acoperire și la reducerea accesului efectiv la servicii de sănătate. În lipsa unei strategii clare de protecție a

persoanelor cu venituri reduse sau aflate în situații speciale, aceste măsuri pot contribui la creșterea inegalităților de sănătate și la deteriorarea stării generale de sănătate publică;

- proiectul de act normativ diminuează componenta socială tradițională a „coasigurării”, așa cum a fost gândită inițial în cadrul asigurărilor sociale de sănătate din România. Din această perspectivă, atragem atenția asupra următoarelor aspecte:

1. Erodarea principiului solidarității familiale. În sistemul actual, anumite persoane din familie – precum soțul/soția fără venituri, părinții vârstnici aflați în întreținere – pot fi coasigurate fără plată suplimentară. Proiectul transformă acest principiu într-unul strict financiar, în care asigurarea rudelor apropiate devine o obligație pecuniară, nu un drept derivat. Astfel, se produce o desocializare a sistemului de sănătate – accentul cade pe capacitatea de plată individuală, nu pe solidaritatea socială și familială, care sunt fundamente ale sistemelor de protecție socială.

2. Contradicție cu scopul sistemului de asigurări sociale, Sistemul de sănătate din România, ca sistem public, funcționează pe baza principiului contributivității solidare, în care cei care pot contribui mai mult ajută indirect și categoriile vulnerabile (copii, vârstnici, persoane fără venituri). În forma propusă de legiuitor, solidaritatea este înlocuită cu un mecanism de auto-plată pentru întreținători, fără niciun sprijin public, ceea ce subminează caracterul „social” al asigurării.

3. Mutarea responsabilității de la stat către populație. Statul pare să externalizeze responsabilitatea socială către populație, transferându-le obligația de a asigura sănătatea rudelor lor, în loc să ofere un cadru public de protecție pentru persoanele fără venituri. În loc să acorde coasigurare ca drept al persoanei întreținute, se creează o obligație opțională cu cost pentru întreținător. Am putea spune că este o formă de privatizare indirectă a solidarității, prin transformarea unei protecții sociale (gratuitate pentru coasigurați) într-un produs plătit de familie.

4. Riscul de inechitate socială. Persoanele cu venituri mici, chiar dacă doresc să-și asigure părinții sau partenerii de viață, nu își vor permite plata contribuției. Se creează astfel o discrepanță între familiile cu venituri mari (care pot opta pentru această formă de protecție) și cele cu venituri mici, unde persoanele în întreținere vor rămâne neasigurate. Astfel, se adâncește inegalitatea în accesul la servicii de sănătate, tocmai pentru categoriile care

ar avea cel mai mult nevoie de protecție (vârstnici, soți/soții fără venituri, persoane dependente).

5. Riscul de a descuraja responsabilitatea statului pentru protejarea celor vulnerabili. Într-un stat social, statul ar trebui să asigure un minim de protecție tuturor cetățenilor, indiferent de capacitatea lor de a contribui. Propunerea riscă să devină un precedent periculos, în care alte categorii sociale (copii, studenți, pensionari) ar putea fi treptat excluse din protecție automată și reintroduse doar dacă cineva „optează” și plătește pentru ele.

- proiectul de act normativ are un impact social sever - persoanele care beneficiau de calitatea de asigurat conform art. 224 alin. (1) lit. c), d), i), k), m), p) – adică multe categorii protejate social (ex.: persoane fără venituri, întreținute, pensionari cu venituri mici etc.) – își pierd calitatea de asigurat la 1 septembrie 2025, dacă nu se încadrează în noile condiții. Afectează principiul solidarității sociale, înlocuind protecția oferită persoanelor vulnerabile cu un mecanism contributiv individual;
- se constată lipsa unor măsuri tranzitorii sau mecanisme de sprijin. Nu se prevede niciun mecanism tranzitoriu de protecție, perioade de grație, informare prealabilă, sau posibilitatea de menținere temporară în sistem pentru a permite reîncadrarea ca asigurat. De asemenea, nu este reglementat dacă pierderea calității de asigurat suspendă și accesul la tratamente deja începute (ex. boli cronice). Riscul social este ridicat, având în vedere că aceste persoane vor fi expuse brusc și direct riscului de excludere medicală, în absența unor venituri sau a unei persoane care o întreține;
- se constată ambiguitate juridică privind calitatea de asigurat în cadrul episoadelor de boală aflate în derulare. Art. XI alin. (1) lasă loc de interpretare privind continuarea drepturilor dacă boala a început anterior datei de intrare în vigoare, dar nu reglementează explicit dacă și prelungirile ulterioare (după 1 august 2025) sunt acoperite. Din acest considerent, ar trebui formulat clar dacă întregul episod (inclusiv prelungirile) beneficiază de regimul legal de la momentul debutului concediului;
- totodată, se cuvine să subliniem faptul că modificările vin într-un moment de fragilitate instituțională și subfinanțare cronică a sistemului de sănătate, fără o reformă profundă care să crească încrederea în calitatea și eficiența serviciilor oferite. În acest context, transferul sarcinii fiscale asupra celor aflați în nevoie riscă să fie perceput nu ca o măsură de echitate, ci ca o formă de abandon social;
- pentru persoanele cu dizabilități în general și pentru cele cu deficiențe de vedere în special, cheltuielile curente includ în mod inevitabil acoperirea costurilor presupune de absența parțială sau totală a autonomiei personale. Participarea la viața publică nu se poate realiza în țara noastră, în momentul de față, decât prin asumarea de cheltuieli

suplimentare. De aceea, orice diminuare a resurselor financiare pe care le au oamenii ce alcătuiesc această categorie prin excelență vulnerabilă conduce nu doar la scăderea nivelului de trai ci, mult mai grav, la retragerea din spațiul public, la marginalizare și la izolare;

- totodată, pensiile persoanelor cu dizabilități au scăzut odată cu recalcularea impusă prin Legea nr. 360/2023 și, cu toate că au rămas în plată pensiile aflate în plată la data de 1 septembrie 2024, aceste persoane nu vor beneficia aproximativ 10 ani de indexări. Precizăm că numărul celor vizați este unul foarte redus la scara întregii țări;
- cu privire la prevederea conform căreia ordonatorii de credite acordă lunar, pentru personalul încadrat ale cărui salarii lunare sunt de până la 6.000 lei net, o indemnizație de hrană de 347 lei lunar, subliniem că reducerea pragului afectează personalul cu experiență, care depășesc pragul de 6.000 lei net fără a avea venituri considerate „excesive”. Această măsură poate genera demotivare și un risc crescut de migrație către sectorul privat sau extern. Economia bugetară generată de reducerea plafonului cu 2.000 lei net va fi modestă la nivel macro, pentru că nu sunt foarte mulți bugetari între 6.000-8.000 lei net, însă nivelul de frustrare va fi disproporționat față de suma economisită, putând crea un val de nemulțumiri și scădere a motivării personalului. În esență, măsura penalizează indirect experiența profesională și vechime considerabilă. Pragul de 8.000 lei a fost stabilit în 2023, dar, între timp, inflația cumulată din 2021-2025 depășește 30%. Reducerea plafonului la 6.000 lei, fără actualizare cu inflația, duce la un prag real chiar mai mic decât cel inițial, adică diminuare reală a puterii de cumpărare pentru cei vizați;
- propunerea prin care termenul de compensare a muncii suplimentare crește de la 90 la 120 de zile reprezintă un regres față de standardul minim actual prevăzut de lege. Termenul lung (120 de zile) poate duce la acumularea a zeci de ore suplimentare necompensate imediat, crescând riscul de oboseală cronică, în special pentru personalul din sănătate, poliție, intervenții, unde orele suplimentare sunt frecvente.
- se creează o situație injustă:
 - salariații cu program intens vor fi nevoiți să aștepte luni de zile pentru recuperare, ceea ce le afectează direct starea de sănătate și echilibrul viață-muncă;
 - riscă să ducă la supraîncărcarea personalului, cu efecte negative asupra sănătății și performanței în serviciul public;
- proiectul de act normativ prevede faptul că, în anul 2026, pentru personalul din instituțiile și autoritățile publice, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 30 din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de

sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu beneficiază la încetarea raporturilor de muncă sau de serviciu de compensarea în bani a concediilor neefectuate aferente anului 2026. Măsura propusă este în contradicție cu art. 146 alin. (3) din Codul muncii, care prevede expres că, la încetarea contractului de muncă, salariatul are dreptul la compensarea în bani a concediului de odihnă neefectuat. Prin propunerea prezentată, acest drept este eliminat complet pentru concediul aferent anului 2026, ceea ce înseamnă o derogare directă de la un drept fundamental prevăzut de Codul muncii, adică afectează dreptul la concediu plătit sau compensare, garantat de legislația muncii.

- măsura instituită încălcă Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru, art. 7 alin. (2): „*Orice lucrător are dreptul la un concediu anual plătit de cel puțin patru săptămâni (...). Compensarea financiară pentru concediul anual neefectuat poate fi acordată numai în cazul încetării raportului de muncă.*” Propunerea de modificare interzice explicit compensarea concediului la încetare, contrar obligației minime stabilite prin directivă. În practica CJUE (ex. cauza C-350/06 și C-520/06 – Schultz-Hoff), s-a stabilit că dreptul la concediu anual plătit sau la compensarea lui la încetare este inalienabil și nu poate fi eliminat de legislația națională. Dreptul la concediu sau la compensarea în bani a concediului neefectuat este parte integrantă a pachetului salarial, iar prin eliminarea compensării, se produce o limitare a dreptului de proprietate fără o justificare proporțională și fără un interes public major, ceea ce contravine art. 44 din Constituție privind garantarea proprietății și art. 41 privind protecția muncii. În plus, măsura se aplică doar personalului din instituțiile publice, dar nu afectează angajații din mediul privat, ceea ce creează un tratament discriminatoriu nejustificat față de angajații bugetari;
- în ceea ce privește reglementarea care vizează acordarea voucherelor de vacanță, proiectul de lege creează:
 - inechitate socială și discriminare între salariați cu funcții identice. Reducerea pragului creează diferențe de tratament pentru personal cu aceeași funcție, aceleași atribuții și aceeași responsabilitate, dar cu salarii nete ușor diferite din motive obiective (ex.: vechime, sporuri legale), fapt ce contravine principiului egalității consacrat în art. 16 din Constituție;
 - contradicție cu scopul inițial al voucherelor de vacanță. Acestea au fost introduse pentru a sprijini turismul intern și refacerea capacității de muncă a tuturor salariaților,

nu doar a celor cu venituri mici. Reducerea pragului limitează semnificativ numărul de beneficiari, afectând eficiența economică a măsurii și refacerea capacității de muncă;

➤ impact social prin afectarea clasei de mijloc din sectorul bugetar - în condițiile unei inflații ridicate și a creșterii costului vieții, un venit net de 6.000 lei nu mai reprezintă un salariu „mare”, ci unul situat în zona clasei de mijloc din sectorul public. Măsura afectează mai ales angajații cu experiență, esențiali pentru buna funcționare a instituțiilor publice;

➤ discriminare între sectorul public și privat - în mediul privat, voucherele de vacanță se acordă fără prag de venit impus de stat, or, limitarea drastică doar în sectorul public creează un tratament inechitabil față de angajați cu statut diferit, deși contribuie la aceeași economie și plătesc aceleași impozite;

- cu privire la Art. XXXV, care prevede derogarea pentru anul 2026 de la normativele art. 128 alin. (3) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere faptul că dreptul studenților de a circula cu transportul feroviar cu reducere de 90% pe toate rutele a fost deja limitat în anul 2025 fără nicio justificare, în contextul în care impactul bugetar al sumelor alocate de la bugetul de stat pentru cheltuielile destinate subvenționării transportului feroviar pentru studenți în anul 2024 reprezenta doar 0,027% din valoarea totală a bugetului general consolidat și 0,01% din PIB, susținem faptul că extinderea acestei derogări și pentru anul 2026 doar va continua să limiteze și mai tare mobilitatea studenților pentru a beneficia de oportunități de învățare non-formală și, implicit, de dezvoltare personală și profesională, fără a aduce vreun beneficiu real în ceea ce privește reducerea cheltuielilor statului;
- în ceea ce privește Art. LX, care prevede derogarea până la începutul anului universitar 2028-2029 de la prevederile art. 149 alin. (21) și (22) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, modificarea modului de calculare a fondului de burse prin raportare la valoarea netă a salariului minim pe economie, nu la valoarea brută a acestuia, după cum prevede în prezent art. 149 alin. (21) din legea menționată mai sus, ar duce la diminuarea cu 40% a fondului de burse și protecție socială și automat la scăderea numărului de studenți beneficiari ai acestei facilități, în contextul în care nici măcar în momentul de față cuantumul bursei nu este suficient pentru a acoperii toate cheltuielile de trai ale unui student. Reamintim pe această cale faptul că o astfel de măsură accentuează inechitățile existente în sistemul de învățământ superior, limitând și mai mult accesul

persoanelor aflate în situații socio-economice dificile la studii superioare. Într-un stat în care doar 22,5% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 24 și 35 de ani sunt absolvenți de studii superioare și în care abandonul universitar a ajuns la peste 40%, eliminarea sau limitarea drepturilor sociale ale studenților scade șansele acestora de a parcurge studii superioare;

- raportat la derogarea, până în anul universitar 2028-2029, de la prevederile art. 149 alin. (22) din aceeași lege, care reglementează în momentul de față acordarea costului standard pe toată perioada anului, respectiv pe 12 luni, menționăm faptul că acordarea subvențiilor doar pe perioada desfășurării activităților didactice atrage în consecință neacordarea de burse pe perioada vacanțelor pentru studenți sau o scădere și mai drastică a numărului de burse, fapt ce ar reduce și mai tare posibilitatea studenților de a beneficia de acest mecanism de sprijin;
- cu privire la dispozițiile Art. LIV pct. 5 care prevede modificarea art. 150 alin. (8) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, subliniem faptul că restrângerea dreptului studenților românilor de pretutindeni de a beneficia de burse de performanță sau burse speciale în aceleași condiții cu studenții cetățeni români, prin eliminarea posibilității de cumulare a burselor și acordarea celor destinate românilor de pretutindeni doar pe perioada desfășurării activităților didactice, aduce obstacole suplimentare pentru această categorie de studenți în ceea ce privește urmarea studiilor în România, în special în contextul în care mulți dintre acești studenți se confruntă deja cu numeroase bariere, inclusiv de ordin financiar, pentru a absolvi studii superioare;
- suntem conștienți de urgența unor măsuri care să contribuie la corectarea deficitului bugetar și recunoaștem contextul dificil în care Guvernul este nevoit să intervină. În același timp, considerăm că soluția aleasă este una dezechilibrată și injustă pentru mediul economic. După ani de ajustări fiscale succesive, de multe ori adoptate fără consultare suficientă, suntem din nou în fața unui pachet de măsuri construit aproape exclusiv pe ideea creșterii poverii fiscale. Mai mult, toate aceste decizii sunt prezentate fără o consultare substanțială cu mediul de afaceri și nu sunt însoțite de o reformă serioasă a aparatului de stat, pentru a evita repetarea acestei situații;
- susținem pe deplin consolidarea bugetară, dar credem că, în primul rând, sunt necesare ample reforme de eficientizare a cheltuielilor statului. Dezechilibrele acumulate în timp nu pot fi rezolvate, ci doar amânate, printr-o nouă serie de creșteri de taxe. Modificările fiscale propuse vor pune o presiune suplimentară pe un mediu de afaceri deja strâmtorat, care funcționează într-un context economic instabil și imprevizibil. În loc să ofere predictibilitate și spațiu pentru investiții și dezvoltare,

aceste măsuri riscă să descurajeze inițiativa antreprenorială și să accentueze blocajele cu care se confruntă companiile din toate sectoarele;

- considerăm că această abordare, care pune accentul aproape exclusiv pe creșterea poverii fiscale pentru sectorul privat, este profund dezechilibrată. Echilibrarea bugetului nu poate fi realizată doar prin noi taxe, ci trebuie însoțită de reducerea risipei, eficientizarea cheltuielilor publice și o împărțire corectă a efortului între stat și contribuabili. România are nevoie urgentă de o reformă reală a administrației fiscale, de măsuri ferme pentru reducerea evaziunii și de un cadru predictibil în care companiile să poată opera. O consolidare bugetară durabilă trebuie să se bazeze pe îmbunătățirea colectării, digitalizarea administrației și stimularea inițiativei private, iar orice măsură de creștere a taxelor, chiar a și a celor sectoriale trebuie să fie una pe termen scurt, clar delimitată în timp și însoțită de un pachet mai larg care să vizeze reducerea cheltuielilor statului, conform celor de mai sus;
- o creștere de 5% a accizei la băuturile spirtoase prin devansarea termenului de creștere a accizei de la 1 ianuarie 2026 la 1 septembrie 2025, adică o valoare a accizei de la 1 septembrie 2025 de 5.075.13 lei/hl alcool pur. Venituri suplimentare estimate: 62.000.000 lei/an;
- devansarea creșterii accizei la bere, la 1 septembrie 2025, cu ajustarea valorii acesteia pentru reducerea diferenței de accizare între bauturile spirtoase și bere către media europeană (în acest moment, raportul între acciza la spirtoase și acciza la bere este de 4:1 în România, față de 2,88:1 media în UE);
- în forma actuală, acest proiect de lege nu poate fi susținut, este nevoie de o altă abordare, construită pe responsabilitate reală, echilibru și dialog. Reforma statului trebuie să devină prioritatea zero, pentru a rezolva dezechilibrele care ne-au adus în această situație și pentru a respecta contractul social;
- în continuare, prezentăm și o serie de aspecte tehnice cu privire la măsurile fiscale specifice:
 - Clarificarea regimului de TVA aplicabil cafenelelor
 - atragem atenția asupra unei incoerențe legislative care afectează semnificativ sectorul cafenelelor, parte integrantă a industriei HoReCa. În prezent, acești operatori achiziționează cafea cu o cotă redusă de TVA (9%), dar sunt obligați să aplice cota standard (21%) la vânzare, din cauza unei interpretări neclare a legislației fiscale. Această situație creează un tratament fiscal inechitabil și generează concurență neloială între operatori din același domeniu;
 - având în vedere angajamentul Guvernului de a menține o cotă redusă de TVA pentru HoReCa (11%), solicităm includerea explicită a cafenelelor și a

preparatelor de cafea în această categorie, pentru a elimina confuziile administrative și a corecta tratamentele discriminatorii. De asemenea, menționăm existența unei decizii definitive a instanței în favoarea operatorilor afectați, care obligă ANAF la rambursarea diferențelor de TVA achitate în mod nejustificat;

- recomandăm o clarificare legislativă expresă în cadrul noii ordonanțe, care să alinieze regimul de TVA aplicabil cafenelelor cu cel al celorlalte activități din HoReCa.
- Reglementarea impozitului pe cifra de afaceri a instituțiilor de credit ca impozit calificabil
 - solicităm ca impozitului pe cifra de afaceri a instituțiilor de credit (Art. II pct. 2) să fie reglementat ca impozit calificabil, atât pentru standardele contabile IAS 12, cât și în scopul calculării impozitului minim global;
- Impozitarea dobânzilor din obligațiuni externe (Art. II pct. 6)
 - prevederea introdusă la Art. II, pct. 6, privind impozitarea dobânzilor aferente obligațiunilor emise pe piețe externe, este necorelată cu realitățile operaționale ale acestor instrumente. Dobânzile nu sunt înregistrate direct în contul contribuabilului, ci sunt distribuite prin intermediul unui lanț de custodie, cu posibile decalaje. Data relevantă pentru impunere ar trebui să fie cea a plății cuponului, iar formularea actuală poate genera confuzii și aplicare neuniformă. Astfel, se impune înlocuirea sintagmei „înregistrate în contul” cu „obținute de” [contribuabil];
- Situația restanțelor din schema de compensare a energiei
 - proiectul de lege nu abordează deloc problema întârzierilor cronice în rambursarea sumelor datorate furnizorilor de energie de către statul român - restanțe care au ajuns la 6,3 miliarde RON, potrivit ANRE (1 iulie 2025). Procesul de verificare a cererilor de decontare rămâne lent, iar lipsa unor termene clare și certe de plată și a unui mecanism adecvat de avans afectează grav fluxul de numerar al furnizorilor, distorsionează concurența pe piața energiei și contravine atât principiului legalității și predictibilității bugetare (încălcând prevederi constituționale), cât și Directivei 2011/7/UE privind combaterea întârzierii plăților. În esență, proiectul lasă nerezolvată o problemă fiscal-bugetară majoră și perpetuează riscul de blocaj financiar într-un sector esențial pentru economie. Considerăm necesară modificarea prevederilor actuale referitoare la plata avansului acordat furnizorilor în cadrul schemei de compensare prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2025, în sensul:
 - majorării procentului de avans de la 40% la 90%, și

- introducerii unor termene clare și certe de plată.
- aceste modificări sunt esențiale pentru asigurarea unui flux financiar stabil și predictibil la nivelul furnizorilor de energie, contribuind la menținerea stabilității financiare a actorilor implicați și la buna funcționare a sistemului energetic național;
- în practică, ajustările rezultate în urma procesului de verificare/validare realizat de ANRE au fost minime în raport cu sumele solicitate de furnizori, ceea ce nu justifică blocarea unor sume mari din valoarea solicitată de furnizori. Lipsa unui termen clar de validare complică planificarea financiară. Un avans de 90% ar asigura un flux financiar stabil, fără a compromite corectitudinea plăților sau regulile privind ajutorul de stat.
- Aplicarea cotei reduse de TVA la alimente de la art. II pct. 38 semnalăm următorul aspect:
 - solicităm menținerea textului actual pentru în ceea ce privește aplicarea cotei reduse de 11%, care include și consumul animal precum și , *animale și păsări vii din specii domestice, semințe, hrana pentru albine, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor, produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele*”, din următoarele motive:
 - animalele vii, semințele, hrana etc. sunt materii prime care, prin procesare, devin alimente;
 - cota redusă de TVA se va aplica produselor finite, alimentelor;
 - cota standard de TVA se va aloca materiilor prime;
 - practic agricultorii vor livra către procesatori cu 21% în timp ce abatoarele, fabricile de mezeluri, conserve sau alte produse alimentare vor intra pe rambursări de TVA ceea ce ar produce un impact negativ atât asupra persoanei impozabile cât și asupra mecanismelor de colectare a TVA-ului. Sincopele în rambursarea TVA dereglează un circuitul economic și generează costuri suplimentare.
- Măsurile tranzitorii de la art. III:
 - considerăm necesare măsuri pentru stabilirea pentru măsuri tranzitorii în ceea ce privește livrarea de locuințe cu cota redusă de TVA, a unei perioade de cel puțin doi ani, respectiv până la 1 august 2027 sau chiar până la 31 decembrie 2027, din următoarele motive:
 - durata medie de edificare a unui ansamblu imobiliar este în medie de doi trei ani, autorizațiile de construire eliberându-se pentru doi ani cu posibilitatea de prelungire;

- pentru promisiunile de vânzare cumpărare încheiate în anul 2025 pentru construcțiile autorizate în anul 2024 sau 2025 termenul final de vânzare este ulterior datei de 1 august 2026;
- modificarea semnificativă a structurii pieței imobiliare și creșterile de prețuri, precum și condițiile limitative impuse prin legislație de a limita la o singură achiziție limitează accesul a achiziții cu cotă redusă strict în limitele a ceea ce înseamnă politică socială;
- prelungirea perioadei de aplicare a dispozițiilor tranzitorii ar elimina un factor inflaționist major pentru anul 2026;
- menținerea unei perioade scurte pentru dispozițiile tranzitorii care nu asigură livrarea în condițiile de preț final stabilit prin actele juridice încheiate între vii, în condițiile creșterii costurilor de finanțate ar duce la anularea vânzărilor finale și la stagnarea investițiilor imobiliare începute sau chiar la sistarea construcțiilor la o anumită etapă de realizare;
- o în situația anulării vânzărilor viitoare ca urmare a incapacității de finanțare a cumpărătorului finale, efectele în lanț la nivel macroeconomic ar fi genera pierderi majore, insolvențe și diminuarea masivă a bazelor impozabile din sectorul imobiliar atât din punct de vedere al impozitelor și contribuțiilor la bugetul de stat cât și la nivelul bugetelor locale;
- la articolul 46¹ alin. (1) ar fi putut să se ia în considerare completarea cu două noi litere, respectiv lit.b) și lit.c), având următorul cuprins:
 - ”b) 4%, pentru perioada 1 ianuarie 2026 - 31 decembrie 2026 inclusiv.
 - c) 2%, pentru perioada 1 iulie 2025 - 31 decembrie 2026 inclusiv, prin excepție de la lit. a) și b), pentru instituțiile de credit - persoane juridice române și sucursalele din România ale instituțiilor de credit - persoane juridice străine care dețin o cotă de piață mai mică de 0,2% din totalul activelor nete ale sectorului bancar din România, calculată ca medie a cotelor de piață din anul precedent celui de calcul. Cota de piață reprezintă procentul aferent activelor instituției bancare în totalul activelor sistemului bancar, și se calculează ca raport între totalul activelor contabile nete ale instituției bancare și totalul activelor contabile nete agregate pentru sistemul bancar, inclusiv sucursalele din România ale instituțiilor de credit persoane juridice străine.”
- la art.110 alin. (2) și (2²), un impozit de 4% pentru tranșele de venit brut până la 10.000 lei inclusiv ar fi fost recomandat, ca și un impozit de 400 lei + 20% pentru ceea ce depășește suma de 10.000 în cazul tranșelor de venit brut peste 10.000 – 66.750 inclusiv, precum și 11.750 + 40% pentru ceea ce depășește suma de 66.750 în cazul tranșelor de venit brut peste 66.750 lei;

- de asemenea, cu referire la impozitul datorat în cazul veniturilor obținute ca urmare a participării la jocurile de noroc caracteristice cazinourilor, cluburilor de poker, slot-machine și lozuri, cu valoare mai mare decât plafonul neimpozabil de 66.750 lei, ar fi fost pertinent ca din rezultatul obținut să se scadă suma de 11.750 lei, și nu 12.350 lei;
- în egală măsură, raportat la prevederile art. 182 și art. 182¹, apreciem că ar fi fost oportun ca plata contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată potrivit art. 180 alin. (2) să se efectuează în 2 tranșe, una în cuantum de 25% din contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată, la data depunerii declarației prin care se exercită opțiunea, și una în cuantum de 75% din contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată, până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui în care s-a exercitat opțiunea;
- considerăm că Art. III ar fi putut avea o formă mai potrivită, precum cea redată mai jos:
 ”(1) Persoana fizică, în mod individual sau în comun cu altă persoană fizică/alte persoane fizice, poate achiziționa în perioada 1 august 2025 – 31 iulie 2026, inclusiv, o singură locuință cu cota redusă de TVA de 9%, dacă se îndeplinesc în mod cumulativ următoarele condiții:
 a) locuința are o suprafață utilă de maximum 120 mp, exclusiv anexele gospodărești, și o valoare, inclusiv a terenului pe care este construită, care nu depășește suma de 600.000 lei, exclusiv taxa pe valoarea adăugată;
 b) locuința în momentul livrării poate fi locuită ca atare, conform condițiilor legale în vigoare la data încheierii actelor juridice între vii care au ca obiect plata în avans pentru achiziționarea unei astfel de locuințe. Suprafața utilă a locuinței este cea definită prin Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Anexele gospodărești sunt cele definite prin Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
 c) nu a achiziționat o altă locuință cu cotă redusă de TVA începând cu 1 ianuarie 2023, conform informațiilor din "Registrul achizițiilor de locuințe cu cota redusă de TVA";
 d) a încheiat până la data de 1 august 2025 un act juridic între vii care are ca obiect plata în avans pentru achiziționarea unei astfel de locuințe.
 (2) Pentru a beneficia de cota redusă de 9%, pe lângă condițiile prevăzute la alin. (1), persoana fizică, în mod individual sau în comun cu altă persoană fizică/alte persoane fizice, pentru actele juridice între vii care au ca obiect plata în avans pentru

achiziționarea unei locuințe, încheiate în perioada 3 iulie – 31 iulie 2025 inclusiv, la data livrării locuinței trebuie să facă dovada achitării unui avans de 15% din valoarea locuinței exclusiv TVA, achitat integral până la data de 31 iulie 2025 inclusiv.”

- considerăm că o cota redusă de 11% ar fi trebuit aplicată și asupra bazei de impozitare pentru livrarea de alimente, inclusiv băuturi, destinate consumului uman și animal, animale și păsări vii din specii domestice;
- o acciză de 10 lei/U.M. începând cu anul 2025, și 11 lei începând cu anul 2026 pentru produsele cidru de mere și de pere, inclusiv hidromel obținut prin fermentarea unei soluții de miere în apă și cel obținut din fructe de pădure, fără alte adaosuri de arome sau alcool, cidru de mere și de pere din categoria spumoase, ar fi fost mai mult decât rezonabilă;
- limitarea majorării salariale acordată personalului din instituțiile și/sau autoritățile publice nominalizat în echipele de proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile și/sau fonduri externe rambursabile, precum și celui implicat în implementarea Mecanismului de redresare și reziliență, limitarea majorării salariale a indemnizațiilor lunare ale președinților și vicepreședinților consiliilor județene și primarilor și viceprimarilor unităților administrativ-teritoriale care implementează proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile și/sau fonduri externe rambursabile, precum și prin Mecanismul de redresare și reziliență, limitarea majorării salariale acordată personalului din instituțiile și/sau autoritățile publice prevăzut la art. 1 din Legea nr. 490/2004 privind stimularea financiară a personalului care gestionează fonduri comunitare, cu modificările și completările ulterioare, precum și personalul din structurile cu rol de organisme intermediare pentru programele operaționale, pe durata desfășurării activității în acest domeniu, limitarea majorării salariale acordată personalului din cadrul Direcției pentru coordonarea agențiilor de plăți, prevăzut la art. 11 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2014 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, prin reorganizarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, aprobată prin Legea nr. 43/2015, cu modificările ulterioare, personalul prevăzut la art. 16 alin. (1) din aceeași ordonanță de urgență, precum și personalul prevăzut la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 1/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, cu modificările și completările ulterioare, pe durata desfășurării activității în acest domeniu, de la până la 50%, la până la 35%, precum și limitarea majorării salariale acordată personalului prevăzut la art. 4 alin. (1) și art. 5 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 155/2020, aprobată prin Legea nr.

230/2021, cu modificările și completările ulterioare, beneficiază de majorarea salariului de bază, soldei de funcție/salariului de funcție, indemnizației de încadrare qar fi trebuit să se facă cu cu până la 40%;

- cu privire la prevederile **Art. XXII, considerăm că** prevederile alin. (1) nu ar fi trebuit să se aplice și posturilor a căror ocupare condiționează îndeplinirea unor indicatori de rezultat sau de proiect stabiliți în baza unor contracte de finanțare din fonduri europene nerambursabile sau prin Mecanismul de redresare și reziliență;
- totodată, apreciem că ar fi fost necesară completarea Art. XXII cu următoarele alineate:

”(10) Prin derogare de la prevederile alin. (1), autoritățile publice organizează concursuri sau examene pentru ocuparea posturilor vacante aferente creșelor realizate în cadrul Programului guvernamental construire creșe „Sfânta Ana” finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență, componenta 15 – Educație, investiția 1, respectiv în cadrul Programului național de construcții de interes public sau social.

(11) La atingerea unui stadiu de execuție fizic de 75% al obiectivului de investiție, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației înștiințează Ministerul Educației și Cercetării, în vederea inițierii demersurilor necesare operaționalizării creșei.

(12) Guvernul aprobă, prin memorandum, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării, cu avizul Ministerului Finanțelor, scoaterea la concurs a posturilor vacante aferente creșelor, conform alineatelor (10) și (11), cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate prin buget.”

- de asemenea, s-ar fi impus completarea Art. XLIX cu următoarele prevederi:

”(1) În anul 2025, de la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data intrării în vigoare a primei rectificări bugetare nu se încheie angajamente legale pentru proiecte de investiții noi finanțate prin Programul național de dezvoltare locală etapa I și etapa a II-a, prin Programul național de investiții ”Anghel Saligny” și prin Programul național de construcții de interes public sau social.

(2) Prin excepție de la alin. (1), se pot încheia contracte de finanțare pentru proiectele aferente investițiilor legate de mobilitatea militară incluse la finanțare în cadrul Programului național de dezvoltare locală etapa a II-a în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 6/2025 privind stabilirea unor măsuri pentru implementarea programelor naționale din domeniul lucrărilor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 55/2025.

(3) Prin excepție de la alin. (1), în cazuri temeinic justificate Guvernul, prin memorandum, poate aproba încheierea de angajamente legale pentru proiecte de investiții noi finanțate prin Programul național de dezvoltare locală etapa I și etapa a II-a, prin Programul național de investiții ”Anghel Saligny” și prin Programul național de construcții de interes public sau social.”

- cu referire la dispozițiile Art. LXII art. 10 alin.(5¹), considerăm că veniturile din contribuțiile organizatorilor jocurilor de noroc licențiați încasate de către O.N.J.N. ar trebui să se vireaze în procent de 85% către bugetul de stat, din conturile de venituri bugetare în care acestea au fost încasate, și un procentul de 15% rămas din totalul sumelor încasate să fie utilizat pentru activitatea finanțată din venituri proprii;

- art. 29 alin. (1) lit.c) ar fi trebuit să aibă următorul cuprins:

”c) poliță de asigurare de garanție emisă de o societate de asigurare cu sediul într-un stat membru al Uniunii Europene, un stat semnatar al Acordului privind Spațiul Economic European ori un stat din Confederația Elvețiană, în condițiile prevăzute de art. 211 lit b) de Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură de fiscală, cu modificările și completările ulterioare”.

În consecință, proiectul de lege, în forma actuală, nu este fundamentat pe o analiză solidă a impactului social agregat, nu conține măsuri de protecție compensatorie și nu respectă principiile constituționale privind echitatea fiscală și solidaritatea socială. Se impune demararea unei reforme fiscale echilibrate, care să conțină măsuri de protecția reală a cetățenilor vulnerabili. Fără astfel de corecturi, riscăm nu doar o degradare a condițiilor de trai, ci și o explozie de neîncredere instituțională și radicalizare socială, cu consecințe directe asupra democrației și stabilității în societate.

Președinte,
Sterică FUDULEA

